

V naší práci se věnujeme klíčové otázce Patočkova myšlení – péči o duši. Ta představuje v Patočkových textech rozdíl mezi životem naivním, založeným na nekriticky přijatých míněních a praktických rozhodnutích, a životem založeným na kritickém přezkoumávání. Tato dichotomie mezi dvěma „způsoby života“ tvoří podle našeho názoru jakousi interpretační páteř Patočkových výkladů Sókrata a Platóna v poválečných přednáškách z antické filosofie, při diskusích o metafyzice v Negativním platonismu, vzniku dějinnosti člověka v Kacířských eseích o filosofii dějin nebo diskusích o Evropě v přednáškovém cyklu Platón a Evropa. Vlastním filosofem této péče o duši je v Patočkových textech Sókratés. U Sókrata se poprvé duše objevuje jako „nejvlastnější podstata člověka“, o kterou je nutno pečovat. S touto myšlenkou pak Patočka přistupuje k interpretaci dalších dvou filosofů řecké filosofie, Platóna a Aristotela, jakož i k významným obdobím evropských duchovních dějin – křesťanství, renesanci a osvícenství, která představují svého druhu osvojení a zároveň odpadání od Sókratova objevu péče o duši. Tak se počínaje renesancí a zejména v době osvícenství rodí nový „duchovní“ styl „péče o svět“, jenž podle Patočky ústí do takového porozumění bytí, které znamená asi definitivní opuštění Sókratova objevu péče o duši a které ohrožuje vlastní bytnost člověka. Závěrečná část naší práce pak představuje Patočkovu pozoruhodnou myšlenku oběti, v níž je teprve možná opravdová svoboda člověka, jež neváhá převzít odpovědnost za svá vlastní rozhodnutí.